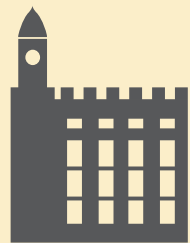


LEREN VAN HET BUITENLAND

Lisa Berntsen (WB de Burcht)



DE BURCHT

Wetenschappelijk Bureau voor de Vakbeweging

Vakbondseffectiviteit wat weten we wel/niet?

We weten veel over

- de verschillende strategieën die vakbonden inzetten
- succesvolle vakbondscampagnes / vakbondsacties

We weten minder over

- wat vakbondswerk (niet) oplevert en waarom
- niet-succesvolle vakbondscampagnes / vakbondsacties

Waarom is leren van het buitenland lastig?

Vakbonden

- streven verschillende doelen na
- hanteren verschillende strategieën en instrumenten
- opereren in een complex en dynamisch veld van arbeidsverhoudingen met een veelvoud aan actoren

Waarom kunnen buitenlandse ervaringen leerzaam zijn?

Ondanks nationale (sectorale) verschillen, belangrijke vergelijkbare uitdagingen en trends:

- Dalende organisatiegraad en vergrijzing van vakbonden
- Opkomst preciaire werkvormen

Hoe en wat leren vakbonden van
elkaar?

Schoonmakerscampagne in de VS: *Justice for Janitors (J4J)*

- Gezien als een van de succesvolste *organising* campagnes van de Amerikaanse vakbeweging
- Druk zetten op de opdrachtgevers & mobiliseren van een brede steun vanuit de samenleving
- Strijd voor sociale rechtvaardigheid (tussen de *haves* & *have nots*)
- Zichtbare actievormen: theater, speeches, demonstraties, protestmarsen, ...
 - *naming & shaming* opdrachtgevers
 - (ongedocumenteerde) schoonmakers worden zichtbaar
- Doel: sectorale arbeidsovereenkomsten sluiten
- Start in Los Angeles, daarna uitgerold over de VS, en verder...



Justice for janitors goes global

- 2004: SEUI 'Global Strength' commitment: opbouw internationale coalities
- SEIU investeert in regionale vakbondsmedewerkers en *organisers* in o.a. Nederland.
- Samenwerking met FNV Bondgenoten onderdeel van internationaliseringsstrategie van SEIU in de schoonmaaksector
- Doel: wereldwijd schoonmaak MNEs dwingen tot beter arbeidsvoorwaarden



Justice for Janitors goes Dutch

- *Twee van onze collega's en onderhandelaren kwamen op internationale bijeenkomsten in contact met de SEIU, en die hadden fantastische verhalen hoe ze binnen de schoonmaak allerlei successen hadden geboekt en gigantisch gegroeid waren in ledenaantallen, terwijl de algemene tendens is dat de ledenaantallen naar beneden zakken. En juist die sectoren als de schoonmaak, die gezien worden als sectoren waar het heel moeilijk is om verbetering te realiseren. Toen deze collega's eenmaal overtuigd waren dat het hier niet om 'Amerikaanse' branie en overdrijvingen ging, zijn zij gaan kijken wat die Amerikanen deden wat anders was. Vervolgens hebben zij en hun collega's uit de schoonmaaksector de keuze gemaakt om anders te gaan werken. Bijvoorbeeld door formatieplaatsen voor nieuwe bestuurders niet op te vullen en in plaats daarvan organizers in dienst te nemen en op te leiden. (Hoogenboom, geciteerd door McGauran en Hudig 2008)*

Justice for Janitors goes Dutch

- 2 FNV'ers in de schoonmaak overtuigen FNV Bondgenoten om met SEIU samen te werken
 - Film *Bread and Roses* (2000) van Ken Loach
 - UNI Global Union
- FNV'er volgt training in *organising* in de VS om het in NL te introduceren en loopt met met de J4J Houston campagne in 2006
- SEIU komt naar Amsterdam om Nederlandse *organisers* te trainen
- Nieuw getrainde en aangenomen *organisers* lopen mee in de Justice for Cleaners campagne in Engeland

Opbouw van de Schoon genoeg campagne

- Schiphol was “a real start of learning and getting an idea about how to plan and how to talk to people and how to organize” (Meyer geciteerd Knotter 2012: 23)
- Opbouwwerk: activeren van (nieuwe) leden en formeren van werkplek-leiders gecoacht door SEIU activist
- Vakbondsacties geïnspireerd op J4J (VS) & Justice for cleaners (UK): “[we use] the classic organizing techniques, as developed by the SEIU, based on the blitz approach. This approach is very much based on mobilizing directly, raising profiles, getting the media in” (FNV organizer, geciteerd in Connolly e.a. 2017: 327)

Hoe heeft FNV geleerd van buitenlandse *organising* ervaringen?

- SEIU hielp campagne te starten en vorm te geven: inspiratie, ideeën, trainingen
- FNV'ers deden ervaring op bij Amerikaanse en Engelse campagnes

Wat heeft FNV geleerd van buitenlandse *organising* ervaringen?

- *Organising* als nieuwe strategie met innovatieve actiemethoden, met als doel betere sectorale cao afsluiten (“traditioneel”); en werven nieuwe leden
- Structurele interne vakbondsdiscussie over *logic of influence* vs. *logic of membership*
 - *Now we recruit organizers, and at the end they will be officials, they will be the negotiators of the union. That’s a good way but it’ll take some time’* (FNV organizer, geciteerd in Connolly e.a. 2017: 330)
 - *This could be the start of change within the union and more focus on decent work, more focus on a more democratic structure, more a movement type union’* (FNV bestuurder, geciteerd in Connolly e.a. 2017: 330)